

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 22.

A családi otthon védelme.

(P.) A nemzeti kormány legkonokabb ellensége sem tagadhatja, hogy a kormány, rövid két évi működése alatt, egész sorozatát készítette azoknak az alkotásoknak, melyeket az előbbi rendszer alatt évtizedeken át hasztalan sürgetett a közvélemény.

Különösen az ugynevezett kis emberek: a munkások, kispapok, kispárosok, kiskereskedők, vasutasok, néptanítók és tisztviselők támogatására és védelmére irányuló szociális jellegű alkotások azok, amelyek — ha egyéb érdemei nem volnának is — maradandó emléket biztosítanak a koalíciós kormánynak hazánk történetében.

Nemcsak a magyar társadalom, hanem a külföld is elismeri ezt. Hiszen nem régiben történt, hogy az angol közélet egyik előkelősége elismeréssel konstatálta, hogy a szociálpolitikai intézmények és alkotások terén Magyarország a kulturálatlanok között az első helyre emelte föl magát s nem egy intézménye mintául szolgálhat a külföldnek is. S hogy ez nem tulzó udvariaskodás, hanem a té-

nyeknek megfelel, azt fényesen bizonyítja az a statisztika, mely a magyarországi forradalmi szocializmus visszafejlődéséről és hanyatlásáról tesz tanúságot. Mióta ugyanis látja a nép, hogy a kormány és a törvényhozás állandó gondoskodása tárgyává tette a népjóléti intézkedéseket, azóta elvesztették csábító erejüket azok a forradalmi jelszavak, amelyekből az általános elégedetlenségre spekuláló izgatók és népapistolok eddig oly kényelmesen éltek, befolyásban, népszerűségben és anyagi javakban gyarapodtak.

Ennek az okos, emberséges és korszerű szociálpolitikának egyik láncszemét képezi a családi otthon védelméről szóló törvényjavaslat, melynek tervezetét megbirálás és megvitatás végett most hozta nyilvánosságra az igazságügyminiszter.

Tudvalevőleg ez az új alkotás azt célozza, hogy a pusztulásnak indult kisbirtokos osztály s általában a kisvagyону emberek számára lehetővé tegye, hogy magukat és családjukat a teljes tönkretűléstől megóvják, s a sors minden csapásával és az életviszonyok forgandóságával szemben mentővárat biztosítsanak maguknak és hozzátartozóiknak.

E végből mindenkinek megengedi, hogy nyolcezer korona értékű ingatlan birtokos — földet vagy házat — családi

otthonnak nyilváníthasson, annak ezen minőségét telekkönyvileg följegyeztethesse, amely esetben ez a családi otthon újra nem kerülhet, vagy csak kivételes esetben és korlátozott mértékben vonható végrehajtás alá.

A családi otthonnak nyilvánított ingatlanok ugyanis rendszerint csupán a haszonélvezetét lehet lefoglalni, de azt is csak némely esetekben.

Kivételet képeznek a nemesség alól azok a telekkönyvi terhek, melyek a családi otthon alapítása előtt időből származnak, továbbá az alapítás előtt öt évvel érvényesített személyi tartozás, valamint a tiltott cselekményen alapuló követelés, (például: lopásból, rablásból, sikasztásból, testi sértésből származó kártérítés stb.) és az az eset, ha a haszonélvezet három év alatt se elégitené ki a követelést.

Az otthon alapítása után létrejött törlesztési kölcsönre nézve az otthon nem az egész hátralékos részletek erejéig támadható meg. A haszonélvezet pedig csak annyiban foglalható le, amennyiben a személyi tartozás az alapítást megelőző időből származik, vagy ha a követelés adón, tiltott cselekményen, egy éven belül szállított élelmi vagy tüzelő szerekben, avagy az otthon épületeinek javításán

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Modernizmus és katolicizmus.

Irtja: Mellau István.

Mikor modernizmusról hallanak az emberek, nagyon so félet gondolnak. Mindenki szeret erről beszélni s csaknem mindannyian mást mondanak felőle.

Modernnek látszani, azt szeretné mindenki. S hogy ezt elérje, próbál mindig valami újat mondani. Ugy van ez a szalon társalgásban, úgy van a tudományban, és hírlap-irodalomban egyaránt. Hogy a társalgásban és a hírlapban újságot keressünk, az még érthető, de ez is csak módjával lehet jó dolog. Hogy azonban a tudományban is az újdonság keresése kezd divattá válni, az a tudománynak csak nagy hátrányára lehet s óvatosságra int a divatos és sokszor könnyelműen, a feltűnés vágyával és sokszor egyedüli okával világgá eresztett (tudományosan megállapított igazságoknak hirdettetett, valójában pedig nagyon egyéni) véleményekkel szemben. Mikor pedig a mindig valami újnak keresése még a vallás terére is átlépett, akkor kezdte meg a legveszedelmesebb munkáját a divat.

Mi volna természetesebb, mint az, hogy a modernizmusról szólva magam is valami újat mondjak róla. Hogy az olvasó fog-e valami újat találni e sorokban, azt nem tudom. De azt mondhatom, hogy nekem nagy újság volt a modernizmus igazi, tudományos világításban szemlélve. Ebből meggyőződhetek bár-

¹⁾ Lásd Dudek János dr. művét: »A modernizmus és a katolicizmus«. Kapható a Szent István társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kecskeméthy-utca 2. szám. Füzve 3 K 20 fillér

ki, hogy mily nagy veszedelem az egyes emberre ép úgy mint az összes emberiségre, magára a társadalmi életre is, a vallásban is a divat, az újdonság keresése. Röviden ezzel lehetne a modernizmust jellemezni. Nem olyan ártatlan szellemi irány az a kereszténységre nézve, mint amilyennek szinleg akar látszani.

Nagyon tévednek, akik egész jóhiszeműleg azt gondolják, hogy a modernizmus nem más, mint az a törekvés, melyet Prohászka dr. püspök így kíván érvényesíteni: a keresztény eszméknek a modern világ szempontjaiból való megvilágítása és a modern világba való beállítás. Ez az eljárás lehet valami új, modern irány, de ez nem az a modernizmus, melyről az apostoli szentszék nyilatkozott. A

Lamentabili dekretumban elítélt modernizmus egészen más dolog.

Nem keresztény eszméket akar az modern világításban bemutatni a mai kor gyermekének, pedig a kereszténységet képviselő katolikus egyháznak a tagjai az elítélt tanok szerzői legnagyobb részben. Szellemi forradalom az a kereszténység nagy szellemi egységében, nem külső támadok, hanem bennső fondorkodók, kik nem oly következetesek, hogy otthagyják a nekik nem tetsző társaságot, hanem ezt akarják óhajtásaik szerint átalakítani.

S ez eljárásukban az az új (modern?), hogy közreadott nyilatkozataikban megadják magukat, de nyíltan hirdetik azt is, hogy meggyőződésüket nem hajlandók feladni s a római kongregációk által hozott ítéleteket egyszerűen semmibe sem veszik. Ez az elítélt tételek 7.-e és 8.-a, melyek szerint járt el tetteleg Schell, Fogazzaro és Loisy. Az egyház szerintük nem követelhet hűveitől belső meggyőződést és szerintük ment minden vétektől, ki az egyház ítéletét semmibe sem veszi. Ez a személyes eljárásuk.

Tárgyi módszerük? Az evolúció bevitele a kereszténységbe, hogy természeti fejlődéselméletükkel letörjék a kereszténységnek a történelem által kétségtelenné tett természet-

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

alapszik. Mindez azonban a haszonélvezetre is csak akkor érvényesíthető, ha a szolgáltatás a kereset-indítást megelőző egy éven belül történt.

Az otthon megtámadását tehát a lehető leghatékonyabb korlátok közé szorítja a törvény; létrejöttét pedig azzal könnyíti meg, hogy az alapításra vonatkozó jogügyletek bélyegmentesek és a szükséges bizonyítványokat a hatóságok ingyen tartoznak kiállítani.

Minden kisbirtokosnak, aki családapái köteleseit komolyan veszi és existenciáját minden eshetőséggel szemben biztosítani akarja, a legmelegebben ajánljuk, hogy ezt a törvényes kedvezményt még akkor is vegye igénybe, ha vagyoni viszonyai ez idő szerint megnyugtatók is, Mert előre nem látható csapások mindenkor érhetik az embert. Hiszen léptenyomon látjuk, hogy jómódu gazdák egyszerre tönkre jutnak; milyen szerencse, ha az ilyen hajótöröttek számára marad egy pont, ahol a lábukat megvetethetik, marad egy hajlék, ahová a fejüket lehajthatják és marad egy csekély jövedelmi forrás, amely a mindennapi kenyeret biztosítja.

Ha ez az új alkotás gyökeret ver az életben és áldásos célja átmegegy a köztudatba, akkor a magyar kisbirtokosok közül a jövőben csak nagyon kevesen lehetnek földönfutókká; s a következő nemzedék bizonyára áldani fogja azt a kormányt, amely a sorsüldözötteknek és szerencsétleneknek biztosította a családi tűzhely főmaradását.

Wekerle Budapesten. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap reggel dánosi birtokáról

fölötti elemeit s főképp a kereszténység terjedésének természetfölötti okait. Amit a természetes okokból meg nem tudnak magyarázni, azt az evangéliumból kiküszöbölendőnek tartják, — s ez az ő történetkritikai módszerük. Ugyan azt teszik, a mit Harnack, de ez még maradt mellettük, pedig protestáns, ők meg katolikusok volnának.

Abban azonban méltóztassék megnyugodni, hogy nem a katolikus tudós guzsbakötéséről van itt szó, míg az egyházról szabad protestáns földicsérjük mellette. Hanem méltóztassék megnézni, hogy a Lamentabili dekretum a legelőzékenyebb modorban, mert a nevek elhallgatásával, tehát személyeskedés nélkül sorolja fel azt a 65 tételt, melyre figyelmezteti a katolikus világot, mint meggyőződésére, hitére veszedelmes tételekre s azokat proskribálja az egyház saját hivatalos, elismert tanításai közül. Nem ösmeri magáénak a tanításokat, sőt egyenesen ellenzőknek tartja őket a magáival.

Nem is található meg mind a 65 tétel együtt egyik modernista írónál sem, hanem elvéve egyiknél ez, másiknál az az állítás. Magáról a modernizmusról, mint irányról egyik modernista írótól sem lehet tiszta képet nyerni a teljes egészét illetően. Ezt csak nagyszabású összevető munkával lehetett elérni. S a római Szent-szék egyik kongregációja három évi kemény munkájával állította össze a modernista írók sokféle munkájából öszeteiket, melyeket hihetőleg maguk sem ismertek még együtt rendszerbe foglalva. Intelligens és jóhiszemű katolikus embertől hallottam, miért is állította össze a Szent-szék a modernizmus állításait? Enélkül sokkal kevesebben ismerték volna a modern tévedéseket s bizonyára azt gondolta magában, hogy talán kevésbé esett volna va-

hazajött és még a délelőtt folyamán felkeresték **Andrássy Gyula** belügyminiszter és **Mezőssy Béla** államtitkár, akikkel hosszasan tárgyalt. A miniszter résztvett ezután az ípartanács ülésén is. A jövő hónapban a kormány tagjai mind itthon lesznek, mivel a minisztertanács, amelyen a jövő évi költségvetés tárgyalása kerül szönyegre, augusztusban ül össze.

Zichy Aladár Bécsben. A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: Gróf **Zichy Aladár** a király személye körüli miniszter tegnap este Budapestről ideérkezett.

A VIII. katolikus nagygyűlés.

Az Országos Katolikus Szövetség, mint a katolikus nagygyűlés rendezője, értesíti a katolikus közönséget, hogy a VIII. katolikus nagygyűlés folyó évi szeptember hó 13., 14. és 15. napjain Budapesten tartja meg.

A nyilvános és díszülések székhelye a városligeti Iparcsarnokban lesz, mely egyedül képes befogadni a hatalmasan ébredő magyar katolikusok taborát.

A Szövetség szokás szerint kétféle jegyet ad ki: 1. Belépő jegyet, melylyel a nagygyűlés minden ülésén és ünnepeségén részt lehet venni. Ara 1 korona. 2. Tagsági jegyet, mely a belépő-jegy nélkül is minden ülésen való részvételre és a jegy számának megfelelő állandó ülőhely használatára, a szaküléseken való tanácskozássra és a zárt üléseken szavazásra jogosít fel. Ara 5 korona. Ugy a belépő-, mint a tagsági jeggyel vasuti kedvezmény jár. A kedvezményre jogosító igazolványokat a jegyekkel együtt szeptember 1-től kezdve küldi szét a Szövetség. A jelentkezéseket és a jegyek megrendelését azonban augusztus 1-től elfogadja. Az Országos katolikus Szövetség címe augusztus 1-ig Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám, augusztus 1-től Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 7.

laki a katolikus világból e tévedésekbe. A katolikus egyház azonban nem fél a megismerés veszedelmétől. Ellenkezőleg a tájékozatlanság több elmét ejt tévedésbe. Minden ily jóhiszemű katolikus lélek megnyugodhatik az egyház gyakorlatában, mely bő tapasztaláson alapszik.

Meg lehetünk győződve, hogy jóhiszemű katolikus elme nem fog a modernizmus tévedésébe esni, ha megismeri tételeit tartalmuk szerint. Nem fog azokban sem jóhiszeműséget, sem történelmet, sem kritikát találni. Ónáluk stat pro ratione voluntas non credendi, non obediendi et non intelligendi; szinte látszik rajtuk, hogyan keresik a kibuvót nyújtó elméleteket a maguk számára. S ez jóhiszemű emberhez — tudós, vagy tanulatlan, katolikus, vagy protestáns — nem méltó dolog.

Kemény ítélet, de azért riaszt el irányuknak ismerete annak követésétől, mert talán ők maguk sem gondolták, hogy tudományosság dolgában annyira küszöb alá jutnak (lásd immanencia elmeletüket) s lelki ellensúlyuk felbillenésével az első ember konokságára jutnak: non serviam. S ők nem szolgálnak sem Istennek, sem tudománynak. Ez evolúciós elméletüknek első sorban rajtuk való érvényesülése, de nem azon a kereszténységben, melyre kényszerzubbony gyanánt rá akarták huzni.

Csak végig kell nézni tételeiket. Megtámadják azok a Szentírás történelmi bizonyító erejét (annyi tudományos pártatlansággal sem kezelik, mint bármely profán könyvet) sugalmazottságot, kinyilatkoztatást, krisztológiát, szentségeket általában és egyenkint, végül az egyházat egész szervezetével, multjával és ha lehetne, jövőjével egyetemben.

(Vége köv.)

A VIII. katolikus nagygyűlés vázlatos előrajza a következő:

13-án, vasárnap eucharisztikus körmenet. Ugyanazon napon a pápai jubileum díszülése és ünnepi felvonulás.

14-én, hétfőn délelőtt a szakosztályi ülések, központi jellegű egyesületek kongresszusai. Délután az első nyilvános ülés.

15-én, kedden délelőtt a második, délután a harmadik nyilvános ülés, mely utóbbit zárt ülés előzi meg.

Ezen általános program keretében alakul meg az Országos Kath. Diákszövetség, ugyanakkor alakul meg ünnepélyesen a Kath. Iskola-Egyesület is. A nagygyűlés kiegészítésére szolgál a városligeti Múcsarnokban rendezendő egyházi műipari kiállítás, egy érdekes estélylyel. Ezen estélyre, melyet a Szövetség az Iparművészeti Társasággal karöltve rendez, külön belépőjegyek is adatnak ki azok számára, kik nagygyűlési jeggyel nem bírnak.

Katolikus Testvérek!

Ószinte öröm tölti el lelkünket, mert látjuk és látják ellenségeink is a katolikusok általános ébredését. A kereszt fénye, Krisztus szellemének hatalma évről-évre fokozódik országunkban, mely a szent kereszt erejével lett állammá és amelyet csak a kereszténység tarthat fenn a jövőben is. Istenünk dicsőségét és hazánk boldogságát kívánjuk tehát, mikor mi katolikus magyarok, kik legtöbben vagyunk az országban, erősek akarunk lenni. A mi erőnkben van a haza és a társadalom ereje. Minthogy pedig az erőhöz egység kell, legyünk egyek katolikus voltunk megvallásában is. A budapesti VIII. nagygyűlésen képviselőjük méltóképpen hazánk tízmillió katolikusát. Ne tekintsünk az ut és költség terheire. Minden áldozatot, minden fáradságot hazánk és népünk jobb sorsával fizeti majd vissza az Isten.

Az Országos Katolikus Szövetség.

Engedély nélküli italmérők.

A váradi kávéosok és korcsmárosok, akiknek italmérési engedélyük van, a szó legteljesebb értelmében forronganak. El vannak keseredve a végletekig. Bántja őket — és ezt én teszem hozzá: jogosan — az, hogy itt legalább is 50, mond: ötven olyan italmérő van, akiknek erre engedélyük nincs.

Ugy áll a dolog ugyanis, hogy aki szeszes italt akar mérni, annak a pénzügyigazgatóságtól engedélyt kell kérni. A pénzügyigazgatóság a pénzügyőri biztos, a közigazgatósági hatóság és a rendőrség véleménye alapján adja, vagy tagadja meg az italmérési engedélyt.

Amíg az engedély kiadva nincs, addig italt mérni tilos. Törvényünk van erre.

Igy van ez a gyakorlatban is?

Dehogyan van így — dehogyan van! Valaki kivesz bárbe egy helyiséget, belerak egy pár asztalt és széket és méri a sört, bort és pálinkát. Mikor már mér egy pár hétig, akkor vesz egy iv papírt, meg egy kétkoronás bélyeget és beadja az engedély iránti kérelmet. Megkapja-e az engedélyt, vagy nem, az neki teljesen mellékes dolog.

Tényleg mellékes is. Mert be nem zárják az üzletét, csupán három korona illeték megfizetésére szorítják és ez nem is olyan nagy veszedelem.

Tudok olyan esetről is, hogy egy és ugyanazon kérvényező háromszor is elutasított a pénzügyminiszterium jogérvényesen de az illetőnek a korcsmája ma is nyitva áll.

Engedelmet kérek, de ez nincsen a rendjén.

Az italmérési engedély kiadásához bizonyos törvény szabta feltételek vannak kötve, így például: magyar állam polgárság, szeplőtelen mult stb. és mindazok, kik ezen kellekkel rendelkeznek meg is kapják. Ha pedig a pénzügyigazgatóság egy, vagy más okból az engedély kiadását megtagadja, ekkor az illetőnek tessék becsukni a korcsmáját.

Vannak szatócsok és fűszerekek is, kik vigan mérik a pálinkát és a sört — engedély nélkül.

Hát bocsásanak meg nekem az engedély nélküli italmérők ez csunya dolog — ezt az eljárást túrni nem lehet, nem szabad.

Nem lehet és nem szabad, először mert ez egyenes és nyílt arcul csapásaa törvénynek, másodsor, mert teljesen jogtalanul és illetéktelenül óriási anyagi kárt csinálnak azoknak az italmérőknek, akiknek az italméréshez joguk van és akik ezért adót — még pedig éppen elég sok adót fizetnek.

A pénzügyigazgatóság figyelmébe ajánljuk ezt a visszaélést, remélve, hogy annak meg is lesz az óhajlott eredménye. **R.**

Agyonlőtt rendőrök.

A kolozsvári vérengzés.

Az egész országban mély felháborodást keltett az a véres gyilkosság amelyet Kolozsvárott az u. n. Hostát városrészben egy csapat garázda legény követett el s amelynek két rendőr esett áldozatul.

Kolozsvár ezen városrészében évtizedek óta annyira elvadulva él a nép nagy része, hogy valóságos veszedelemben forog, különösen éjjel, aki ezekre az utcákra téved. A fegyver, kés, dorong egész közönséges eszköz ezeknek az elvadult legényeknek a kezében, amelyet első szóra igénybe vesznek.

Most valóságos sortűz közzé vettek két szegény rendőrt, akiknek egyike azonnal meghalt, a másikat halálra sebeztek.

A vérengzés állítólag abból keletkezett, hogy a hóstátiak egyrészt tilos legeltetésen kapták s ezért a rendőrökre bosszút esküdtek a vad, duhaj természetű legények.

Kedden este telfegyverkezve elindultak az utcákon rendőrt keresni s ahol elvonultak romboltak, pusztítottak.

A lármára és lövöldözésre Péterfy Adám és Varga István rendőrök Pacsirta-utcára siettek.

Midőn a rendőrök a Pacsirta-utcára bementek, a bosszút lihegő gazemberek sorba állottak és 25—30 fegyverből és revolverből sortűzet adtak a két rendőrré.

A sortűz borzasztó hatással volt. Ugy Péterfi, mint Varga megsebesültek s így a további szembeállásra gondolni sem lehetett.

Ugy véresen, megsebesülve menekülni próbált mind a két rendőr, de Péterfi csak a 34. számú házig érhetett el, mert ott összeesett és meghalt. A halált okozó golyó a ballapockáján ment be és a jobb mellkasán jött ki s így az egész belső részét összerombolta.

Varga Istvánra egyre hullott a golyózápör, mely elől súlyos sebeivel a 24 es számú ház udvarán próbált menekülni. Ez sikerült is neki s több kerítést átugorva, a Vécsei-malomhoz jutott, honnan azonnal telefonált a központi rendőrségi inspekciónak szobába.

Mintegy 30—40 rendőr vonult a helyszínére, hol rémes látvány tárult eléjük.

A házak oldala tele volt revolverlövésekkel, az utcán pedig végig piros vérsáv jelezte a rendőrök menekülési útját.

Péterfi Adám már holtan feküdt a 34. sz. házban, Varga István pedig halásápadtan a Vécsei-malomban feküdt. Homlokából, melyet szintén golyó ért, még folyt a vér.

A rendőrség azonnal megszállotta az egész környéket és hozzáfogtak a tettesek kinyomozásához.

A nyomozás hathatós keresztülvitele végett intézkedtek, hogy a csendőrségtől is segítség jöjjön.

A rendőrök karöltve a csendőrséggel egész éjjel nyomozta a véreskezű haramiákat.

A legények a véres munkájuk után elmenekültek úgy, hogy a rendőrök egyetlen egy embert sem foghattak el.

A rendőrkapitány vagy ötszáz embert hallgatott ki a Pacsirta-utcában. A kir. ügyész az egész negyedet elzáratta csendőrökkel és rendőrökkel. A kordonon egész éjszaka senkit sem engedtek se ki, se be. Ez alatt Leitner Márton rendőrbiztos egy rendőr és csendőr kirendeltséggel összeírta az utcák legénységét, megjelölve, kit találtak hon és ki maradt távol hazulról. Az otthon maradt legényeket pedig összefogdosták és kihallgatásuk reggel fél 4-ig folyt a pacsirta-utcai hidnál. A legények azonban nem akartak vallani.

A rendőrségnek reggelre sikerült a tettesek egy részét kézrekeríteni. Egyenként fogdosták össze és hozták be az elvetemült gazembereket.

Az eddigi vallomások alapján a gyilkosságban biztos résztvevők: Albert Mihály, Hadházi Samu, Tárkányi György, Zágoni Mihály, Bányai Mihály, Tárkányi Ferenc Mihály nevű szolgálja, Zágoni József.

Az eddigi vallomások szerint Péterfi Adámot Zágoni József lötte le. A vezető szereppel Albert Mihályt vádolják, ki a legtöbbet lötte a rendőrökre.

Vinczi Györgyöt és Zágoni Jósikát gyanúsítják azzal, hogy ötször Vargára lött.

Kolozsvár város tanácsa rendkívüli tanácsülésben foglalkozott a véres esettel. A tanácsülésen elhatározták, hogy az illetékes hatóságot a legszigorubb nyomozat keresztülvitelére kéri fel. Péterfi Adám özvegyének elhunyt férje teljes fizetését utalják ki nyugdíjúl, öt árva gyermeke pedig nevelési járulékot kap. Az elhunytak a város költségén diszes temetést rendeznek, ingyen sirhelyet adnak és ravatalára úgy a város közönsége, mint a rendőrség tisztikara nevében küldöttség fog koszorút helyezni.

Varga István tegnap meghalt.

*

A kolozsvárott hivatása teljesítése közben áldozatul esett rendőrrel, mint bajtársáról, megemlékezett a nagyvárad rendőrség altiszti és legénységi kara is. Tegnap délután tartott értekezletükön elhatározták, hogy az elhunyt korporsójára koszorút küldenek, a város színét viselő koszorúzallagon ezen felírás lesz: Az el-esett bajtársnak — a nagyvárad rendőrség altiszti és legénysége — részvétük jeléül. A koszorút a rendőrökből álló küldöttség viszi Kolozsvárra s részt vesz a temetésen is.

Sturm Albert nagybeteg.

A magyar sajtó egyik érdekes és jeles alakja, Sturm Albert, a Budapesti Tudósító tulajdonosa és főszerkesztője szomorú szenzációval szolgált ma a közönségnek. A nagy tudású, vasszorgalmu és rettenetesen elfoglalt ember idegeit már rég kikezdte a munka. Ismerősei aggódva vették észre rajta, mennyire szórakozott és ingerlő. Családja minden áron rá akarta venni, hogy utazzék valahová üdülni, de Sturm rettegett attól, hogy elhagyja Budapestet.

— Olyan vagyok — szokta szomorú mosolylyal mondani — mint a masina. Adig élek, amig dolgozom. Hagyjatok békén . . .

Es dolgozott valóságos fanatizmussal. Könyomatoss lapjain kívül budapesti szerkesztője a Neues Wiener Tagblattnak, de publicisztikai munkát végzett ezenkívül is és érdeklődött minden iránt, ami csak történt Budapesten. A képviselőház folyosójának egyik legkedvesebb alakja volt a kicsi, szemüveges ur, aki el-elkapta az emberek mellénygombját s addig nem is engedte el, amig nem mondta el valamelyik megfigyelését. Mindig elmés, ötletes s friss volt Sturm Albert, aki csak akkor haragudott, ha Radó Sámuellel, a konkurrens télihivatalos könyomatoss, a Magyar Távirati Iroda szerkesztőjével került szembe:

— Ez a Radó — szokta mondani — nem jó ember. Minek foglalkozik ő is politikával, amikor itt vagyok én?

Sturm Albert, aki valamikor polgári iskolai tanár volt s a király is nagyon szeretett s a hadgyakorlatokon mindig az volt az első kérdése, hogy merre jár a budapesti félhivatalos szerkesztő, tegnap este izgatottan befutott a keleti pályaudvar rendőri kirendeltségére és kétségbeesetten kifakadt az ott szolgáló rendőrfelügyelő előtt.

— Sturm Albert vagyok — mondta. Kérem mentsen meg, mert halálos veszedelemben vagyok. Mindenki üldöz, a családom pedig a szanatóriumba akar zárni. Azt mondják örült vagyok, pedig soha sem voltam egészségesebb és épebb elméjű, mint most. Rejtsem el, — mert már jönnek utánnam. — Mentsem meg!

A rendőrfelügyelő, aki ismerte Sturm Albertet és látta, hogy nagyon izgatott, lecsendesítette.

— Ne féljen, jó helyen van! — mondta — semmi baja nem eshetik. Azonnal intézkedem, hogy védelméről gondoskodjanak.

Telefonon jelentette a szomorú esetet a rendőri központnak, ahonnan dr. Ecsedy Geodeon rendőrorvos ment ki a beteg megvizsgálására. Együttal értesítették Sturm Albert családját is a történetekről. A család részéről dr. Hertzka Tivadar és Hármos Róbert siettek ki a pályaudvarra és magukkal vitték Salgó Jakab egyetemi tanár, elmeorvosát is.

A beteg akkor már kissé nyugodtabb volt, de amikor dr. Hertzkat és Hármost meglátta, újra kitört rajta az izgalom. Nagynehezen sikerült annyira megnyugtanni, hogy önként követte családját a lakásába. Orvosai tanácsa szerint a betegnek szanatóriumba kell mennie, hogy megroncsolt idegei rendbe jöjjenek.

Az elpörösködött vagyon.

Egy ivre terjedő keserves panasszal fordult *Oláh Imre* hajdubagosi lakos a földművelésügyi miniszterium kebelében működő földmives emberek panaszát intéző hivatalhoz. Évekkel ezelőtt volt egy lova, mely a község szokás szerint a ménesnél volt. A ménes gondozása *Tóth László* községi csikósra volt bízva. Egy este, mikor a lovakat hazahajtották, szemtanuk állítása szerint a csikós ostorcsapásaitól a ló megvadult és beleszaladt egy kutgödöbe és két lábát eltörte. *Oláh Imrét* ez a vesztesség érzékenyen sujtotta és elment dr. *Lehoczky István* derecskei ügyvédhez, hogy annak tanácsát kikérje. Az ügyvéddel — a panasz szerint — úgy állapodott meg, hogy ő semmi néven nevezendő költséget nem fizet, akár megnyeri, akár elveszti a pört. A pörösködés vége az lett, hogy azt minden forumon elvesztette és mikor az ítélet jogerőre emelkedett az ügyvéd kérte a bíróság megállapított költségeit. *Oláh Imre* egyrészt nem tudott fizetni, de meg nem is akart, mert ragaszkodott az ügyvéddel kötött korábbi megállapodásához, — hogy tudniillik ő költséget nem fizet. Az ügyvéd ezután beperelte *Oláh Imrét*, a pert ellene meg is nyerte és így került azután *Oláh Imre* összes vagyona.

Érdekes a beadványnak az a része, amely vádolja a községi jegyzőt azzal, hogy a csikósnak lekötteleztette volt, mert a jegyző lovaiért díjat nem fizetett, továbbá dr. *Lehoczky István* ügyvédet azzal, hogy az ő kezén veszett el. Az állatorvosi látélet, mely két körülmény okozta a pervesztést.

Oláh Imre panaszában nyomorról panaszkodik és kéri a földművelésügyi kormányt, adjon rá módot, hogy perét újra tárgyalják.

A földművelésügyi miniszter véleményes jelentéstétel végett elküldte a kérvényt az alispánnak.

UJDONSÁGOK.

* **Az új hadtestparancsnok.** *Frank Liborius* hadtestparancsnok tegnap délután érkezett városunkba. Lakása a *Rimanóczy*-szállodában van, hol két szobát rendeztek be számára. A hadtestparancsnok a *Pannónia*-szálloda éttermében vacsorázott az összes nagyváradai tisztek társaságában. Ma reggel Tenke tájékán gyakorlatok lesznek, melyre az egész helyőrség kivonul.

* **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hartmann János* nagyváradai állami főreáliskolai h. tanárt a székelyudvarhelyi állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki. — A nagyváradai kir. ítélőtábla elnöke *Szuchevich Sándor* belényesi kir. járásbírói ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokot az aradi kir. törvényszékhez ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Gromon Dezső állapota.** Báró Gromon Dezső az éjszakát nyugtalanul töltötte, úgy, hogy dr. Fásztély ügyvéd egész éjjel mellette virrasztott. A beteg hőmérséklete reggel 37,5 fok volt. A mai délelőtt folyamán személyesen érdeklődtek a beteg hogyléte felől: gróf Apponyi Lajos udvarnagy a király megbízásából, Josipovich Imre horvát miniszter a kormány nevében, báró Vojnich István, Szalay Péter stb. Táviratilag érdeklődtek: gróf Batthyány Józsefné, báró Harkányi Frigyes, özvegy Tisza Kálmán és gróf Széchenyi Emil, Tallián Béla, Fáy László

és mások. Gromon orvosai ma délre krizist várnak.

* **A nyári szinkör tüzbiztosítása.** A nyári szinkör a Rhédey-kert mellett már nem sokára tető alá kerül. *Köszeghy József* v. főmérnök most előterjesztést tett a városi tanácsnak, hogy augusztus hó 15-től, amikor körülbelül már átveheti a vállalkozótól a város a szinkört, tűzkár ellen biztosítsa. A főmérnök javasolja, hogy úgy az épületet, mint a belső felszerelést 80.862 koronára biztosítsa a város.

* **Az Amerikában levő állításkötelesek.** A honvédelmi miniszter panaszos levelet írt Biharvármegye közönségének. Megírja benne, hogy a margitai járásban 11 és a szalárdi járásban igen sok (!) állításköteles van külföldön, mind olyanok, kiknek címét nem tudják. A miniszter utasítja az alispánt, hogy ezek címét puhatólja ki és az eredményről sürgősen tegyen jelentést.

* **Uj gazdasági tudósító.** A földművelésügyi miniszter Biharvármegye nagyszalontai járására *Szabadhegyi Ernő* biharillyei lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

* **Megyebizottsági pótválasztások.** A tegnapi nap folyamán a székelyhidi járásban Éradony községben ejtették meg a pót megyebizottsági tagválasztást. Az általános választás alkalmával bejutott tagok mandátumát ugyanis a közigazgatási bizottság megsemmisítette s új választást rendelt el. A választást tegnap ejtették meg Éradonyban a község háza nagytermében. A választást *Szikszay Ottó* nagybirtokos, elnök nyitotta meg reggel 8 órakor. Rövidebb megnyitó beszéde után kezdetét vette a szavazás, amely egész izgalmas és heves jelenetekkel volt tarkítva. A késő délutáni órákban ért véget a választás, melynek eredményeként megyebizottsági tagok lettek: *Ergélyi József* tanító *Értarcsa*, *Tolvaj Bálint* kisbirtokos *Asszonyvásár*, *Fehér József* kisbirtokos *Asszonyvásár*, *Király Béla* jegyző *Érkeserű*. A választás eredményét fölterjesztik az igazoló választmány elé, amely felülvizsgálja és felülvizsgálás után esetleges jóváhagyásával véglegesíti a mandátumokat.

* **A székelyhidi járásban rendezett gyermeknap** anyagi eredményéről tegnap számolt be a járási főszolgabíró. A jelentés szerint befolyt összesen: 97 korona 93 fillér. Ebből nagylétán: 53 kor. 94 fillér. Csokalyon: 27 korona. Biharfőszegen: 16 korona 99 fillér. Külön adakozás nem volt.

* **Kézimunka tanítónői állás szervezése.** Nagyvárad város iskolaszéke tudvalevőleg elhatározta, hogy a községi elemi leányiskola csoportokhoz kézimunka tanítónőket alkalmaz. A következő tanévben az Ör-utcai iskolai iskolacsoportnál szervezik a kézimunka tanítónői állást, s az ezzel járó kiadásokat már fel is vették a költségvetésbe. Az iskolaszék elnöke előterjesztést a tanácshoz s kéri, hogy az állásrendszeresítését javasolja a város törvényhatóságának.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a *Keresztény-szociálista földművelők és földmunkások* Budapesten megalakult országos szervezetének alapszabályait jóváhagyta.

* **Arviz Beöthy Ödön-utcán.** *Beöthy Ödön*-utca lakói elhatározták, hogy küldöttség útján kéri a várost, miszerint ezt a nagy forgalmu utcát csatornáztassa s a mostani rozoga járda helyett aszfalt járdával lássa el. A szerdai felhőszakadászerű zápor az ottani lakosság kérelmének jogos voltát eléggé igazolta. Szerdán a víz annyira elborította az utcát, hogy egyes

helyeken 20—30 centiméter víz hömpölygött. De igen sok házat, udvart, pincét is elárasztott a piszkosáradás, amely a mostani rossz csatornában nem talált lefolyást. A lakosság kára igen érzékeny, mert nemcsak a butorokban és felszerelésekben tett a víz károkat, hanem sok épületet megrongált. Es az utca lakói minden nagyobb esőzészél ki vannak téve hasonló veszedelemnek. Ideje, hogy a város segítsen ezeken a tűrhetetlen állapotokon, mert egy nagyforgalmu utcát nem szabad kitenni tovább az állandó veszedelemnek.

* **Cseléd-ügy.** Boros Juliánna debreceni szül. 50 éves cseléd e hó 15-én beszegődött Farkas várbeli kantinoshoz. 9 korona előleget vett ki tegnap, ezenfelül gazdája 2 kor. 70 fillért adott neki husra és egy kövér rucát vágatni. A jeles nő az összes pénzt és értéket bepálinkázta, úgy, hogy este holt részegen vittek be a rendőrök. Mámorát a zárkában aludta ki. Megindult ellene az eljárás. Tegnap 41 cseléd jelentetett be a rendőrségen, hogy helyet változtatott.

* **Akasztófa-virág.** Kurländer és Ullmann nagyvásártéri nagykereskedésében, hol 35 alkalmazott van, már hetek óta észreveszik, hogy a déli zárás, valamint az esti üzletzárás idejében valaki bent garázdálkodik az üzletben. A multkor is észrevették, hogy az ismeretlen tettes a Wertheim-szekrényt akarta kinyitni, de beletört a kulcsa. Más alkalommal az irodában levő kézipénztárból hiányzott ötven, majd 40 korona s az asztalfiókon feszítés nyomai látszóttak. Tegnap délből, mikor az üzlet alkalmazottjai ebédre távoztak, a cég főnöke, Ullmann Sándor észrevette, hogy a leeresztett redőnyökkel elzárt üzletben valaki bent tartózkodik. Beküldötte *Stringó* nevű kocsisát, ki az üzletben a pincében megtalálta *Schréiber* Armin tanuló, ki oda bujt el, a fiu, kinél 12 kor. pénzt találtak, beismerte, hogy néhány nappal ezelőtt az asztalon telejtett kasszakulcsal a kis kasszát felnyitotta s abból 52 koronát, 3 nap mulva ugyanonnét 40 koronát s közvetlen tetten érése előtt 12 koronát lopott ki. Rendszeresen üzött lopást mindig úgy követte el, hogy bezáratta magát az üzletbe. A lopott pénzt két cimborájával nyilvános mulatóhelyeken dorbézolta el. A fiut lezárták.

* **Talált tárgyak.** Találtak egy csomó kimutatást. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen. Továbbá találtak egy női kizitáskát néhány fűgével, egy üveg illatszerrrel, némi pénztartalommal és egy öv-mellényt ezüst zsebórával és láncsal. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség I. emelet 7. sz. szobájában.

* **Reiner S. Sándor** Rákóczi-uton levő cipőkereskedésében hibetetlen olcsón lehet uri, női és gyermek cipőket vásárolni, melyek kizárólag modern szabások és kizárólag munkások kezeiből kerültek. Az elárusítás csak néhány napig mig készlet tart.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Kóczé Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Az intelligencia találkozó helye** az *Europa* szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorról mozgófényképfeladásokat rendeznek.

* **Akar On jó bort inni?** akkor hiszen *Páris* Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **A szalmaözegek eldorádója.** Bizonyára sok nyaraló és fürdőző feleségnek feltűnt, hogy férje leveleiből az idén hiányzik az eddigi megszokott zárszó: *Alig várom már, hogy hazajössz, mert még az étel sem ízlik, stb.* Az pedig onnan van, mert a nagyváradi szalmaözegek *Czipóih Ferenc* »Pannónia«-éttermeit keresik fel, hol a kitűnő konyhával és italokkal, valamint a gondos és előzékeny kiszolgálással kellemes otthont teremtett a népszerű és a közönség által hamarosan megkedvelt vendéglős. Dudolják is szeltében a szalmaözegek:

Nem éri az, hogy forró a nyár.
Aki a »Pannónia«-hús éttermébe jár.

Folyó hó 26-án vasárnap és minden következő vasár- és ünnepnapon délelőtt 10-jől 1 óráig nagy hangversenyt tart a háiezred vonózenekara változatos műsossal, melyre mi is felhívjuk a közönség szives figyelmét.

* **A Náci bácsi mozija** Weisz Ignác, a *Nemzeti-szálloda* közkedvelt bérlője a mai naptól kezdve esténként 15, Nagyváradon még nem látott mozgóképet mutat be. A kizárólag jobb közönség által látogatott helyiségben jó ételek és italok szolgálatnak fel igen olcsó árban. *Belépődíj nincs.* A zenét *Varga Stefi* zenekara szolgáltatja. A műsor a következő: *Elvárásolt ház.* — *Női párbaj.* — *Borbély és bohóc.* — *Csoda-tyúk.* — *Poloskás kisasszony.* — *Dinnye hatás.* — *Csodálatos hajnövesztő.* — *Csodahalászat.* — *Pajkos gyermekek.* — *Betörők munkában.* — *Fényképésznel.* — *Little Tich.* átváltozó-művész. — *A menyasszony álma.* — *Aranybogár.* — *A boszorkány titka.*

x **MOLNAR H.** Bémer-térl cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

A török birodalom válsága.

Konstantinápoly, július 23.

Ma este 7 órakor a török lapok külön kiadást adtak ki, amelyben szószerint közlik a szultán kéziratát, melylyel Said pasát nagyvezérré nevezi ki. A kézirat így szól:

Kiváló vezérem, Said pasa! Minthogy Ferid pasa állásától elmozdítottam, Önt nevezem ki, hűségére való tekintettel, nagyvezéremmé. Allah adjon sikert tevékenységéhez.

Ugyanezen külön kiadások jelentik, hogy Mehmed Djemal Eddin effendit a sejk-ül-izlamot hivatalában meghagyták, Kiamil pasa volt nagyvezért pedig tapasztalataira és hűségére való tekintettel a minisztertanácsba osztják be. Riza pasát, aki eddig a szeraszker hivatalát viselte, állásától elmozdították. A szeraszker tanácsosi címet hadügyminiszteri állássá változtatják át és Orier Ruzsdi pasát a szultán főhadsegéddé és a vezérkar főnökét hadügyminiszterré nevezték ki. A többi minisztert meghagyták állásában.

A pasa nagyon bátran viselte magát. Bárha már meg volt sebesítve, folytatta a szultán leveleinek felolvasását és aztán e szavakkal:

— Az ellenségtől nem fájt volna a golyó, de töletek, ez nagyon fáj.

Usman pasa a körülményekhez képest jól éri magát.

Hire jár, hogy két ó-török tisztet, kik vasárnap este érkeztek, bajtársaik agyonlöttek.

Szalónikiból érkező utasok jelentik, hogy Hilmi pasa az izgatottságtól beteg lett. Miután Szalónikiban is izgatottság mutatkozik a tisztek között, az ottani hadtestparancsnok nem mer a házból kimozdulni.

Üskübben hír szerint már nyíltan kitört a háadás.

Monasztir, jul. 23.

Az itteni helyörség az ifju törökökkel tart. A helyörség 8 üteggel rendelkezik. A bizottság négy vezérkari tisztből és polgári hivatalnokból áll, de sejtik, hogy ezek csak a Szalónikiban székelő legfelsőbb titkos vezérlet közegei. Onnan a pasa ellen a merényletet a kaszárnya egyik szobájában intézték, a mikor a szultán üzenetét felolvasta.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

VI

A nagyváradi közs. polgári leányiskola.

Bevezető értekezést özv. or *Személy Kálmán*né irt »Történelem az iskolában« címmel. A történelmi materializmus ferdéseivel szemben rámutat a szerző arra a kiváló nevelő hatásra, melyet a történelem helyes tanításával el lehet érni. Személyné előkelő stílusában megírva ez a téma széles körök őszinte érdeklődésére számíthat.

Az iskola az előirt tananyagot a megfelelő időben elvégezte. Renekivüli tárgy volt a francia nyelv. Érdekes kiemelni, hogy míg a főgimnáziumban csak 5 diák tartotta érdemesnek a francia nyelv megtanulását, a polg. leányiskolában 22 növendék akadt, aki a francia nyelv iránt érdeklődött.

A tanulmányi eredmény — a statisztika szerint — igen jó: 228 növendék közül kitűnő volt 44, jeles 51, jó 84, elégséges csak 40, elégtelen csak 9. Kár is volna a kis bakfisokat nagy szigorral elkeseríteni. Hogy kik milyen eredménnyel végeztek az még titok.

A kereskedelmi fiúiskola érdemsorozat helyett a diákok születési évét közli. A polg. leányiskola ezt az udvariatságot nem követheti el — később hamis kis dokumentum lehetne az az értesítő! — ellenben a modernségben sem akar lemaradni, akármilyen kevésbé modern is a helyisége Nagyvárad nagyobb dícsőségére, ennél fogva a jövő zenéjét képező báli névsorok mintáján egyszerűen a növendékek névsorát közli.

A 228 növendék mind magyar és nagyobbik fele zsidó. Van 23 katolikus, 3 gör. keleti, 73 refermátus, 12 ágostai, ellenben 117 zsidó.

Az értesítő végén a fegyelmi szabályzatok közöltetnek, kiemelésével annak, hogy a »perlekedés« tilos.

Függetlenül közli az értesítő a női kereskedelmi tanfolyam beszámolóját. Ennek a gyakorlati irányu kurzusnak 43 tanulója volt; és pedig 8 r. kath., 1 gör. kath., 5 ref., 1 ágostai és 28 zsidó.

Beiratások a nőipariskolába. Özv. *Szedlarik Istvánné* nőipariskolája már kiköltözött az Apolló-épületből s az iskola a Schlauch-téri 10. számú házban nyert megfelelő, kényelmes elhelyezést. A nőipariskola szeptember 1-én nyitja meg új évfolyamát, amelyre azonban már most lehet beiratkozni az igazgatónőnél, az iskola új helyiségében.

SZINHÁZ.

Iparos ifjak műkedvelő előadása. A nagyváradi ipartestület ifjusága önképző-egyletében tagjai augusztus 1-én és 2-án a Szigligeti-

színházban műkedvelő színelőadást rendeznek s ez alkalommal Géczy »Gyimesy vadvirág« című darabját adják elő, a Szigligeti-színház zenekarának közreműködésével.

TÁVIRATOK.

Kossuth Ferenc itthon.

Budapest, július 23. Horváth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután 1 óra és 41 perckor Budapestre érkezett. A miniszter igen jó szinben van, mosolyogva, jókedvűen beszélgetett környezetével. Megérkezése után azonnal a miniszteriumba hajtatott.

Beck kihallgatáson.

Ischl, július 23. A király ma Beck bárót kihallgatáson fogadta s vele hosszabb időn át tárgyalt a politikai helyzetről.

A nagyváradi választás.

Budapest, július 23. A megüresedett nagyváradi mandátum betöltésére a választást augusztus hó 1-re tüzték ki. Az eddigi jelölt, Bem Sándor, a surányi cukorgyár titkára kijelentette, hogy nem fogadja el a jelöltséget.

Az angol király és a német császár találkozása.

London, július 23. Edwárd angol király a jövő hó közepe felé fog találkozni Cronbergben Vilmos német császárral. Igen sokan politikai jelentőséget tulajdonítanak a találkozásnak, az általános kialakult közvélemény szerint azonban ez a találkozás minden politikai jelleg nélküli.

A szultán és a hármasszövetség.

Berlin, július 23. Megbízható forrásból jelentik, hogy a francia lapoknak az a hire, mintha a szultán a hármasszövetséghez akarna csatlakozni, s fiát Mehmed Djemal Eddint trónörökösé akarná kinevezni, — nem felel meg a valószínűségnek.

A polgármester leányának kivégzése.

Berlin, július 23. Bayer Margitot, a freiburgi polgármester leányát, aki völegényét a legkegyetlenebb módon meggyilkolta, ma a kora reggeli órákban Freiburgban. Szászországban kivégezték. A kivégzést reggel fél hét órakor hajtották végre.

A halálraítelt leány anyja még tegnap este Freiburgba érkezett, hogy leányától bucsut vegyen. A bucsuzkodás drámai jelenetek között folyt le. Bayer Margit ugyszólván az egész éjszakát imádkozással töltötte, de időnként hangosan zokogott és kezeit tördelte.

Reggel felé Bayer Margit kissé lecsillapodott, nem strt és több lelki erőt tanúsított. Egy-két órával a kivégzés előtt megjelent nála a lelkész ellátta a vallás vigaszával.

Kévéssel fél hét előtt bejött a cellába

egy hóhérségéd, hogy az elitelre ráadja a halottasruhát. Bayer Margit a verpadon is folyton imádkozott. Utolsó szava az volt, hogy istennek ajánlja lelkét, mire lehullt a bárd, vérsugár szökött fel téről és a feje a fűrészes kosárba hullott. Holttestét atyja mellett fogják eltemetni.

Berlin, július 23. Bayer Margit egészen az utolsó percig imákat mormolt.

— Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet! — Ezek voltak utolsó szavai, melyeket a körülállók egészen tisztán hallottak.

A kivégzés megtörténte után a hóhéralodépett a törvényszéki bizottság elnökéhez és jelentette, hogy az igazságszolgáltatásnak eleget tett.

A közönség szótlánul távozott.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a t. vevőközönseget tisztelettel értesíteni, miszerint a

LEBOVITS MIKSA és TÁRSA-féle

cipő üzletet
megvettem

és az ott felhalmozott férfi-, női- és gyermekcipőket a mai naptól fogva minden elfogadható árban árusítom.

Teljes tisztelettel

REINER S. SÁNDOR.

EGYESÜLETEK.

Gyógyszerészek gyűlése.

A biharmegyei és nagyváradi gyógyszerészek tisztújító gyűlésre jöttek össze f. hó 22-én mely alkalommal a biharmegyei és nagyváradi kerület igazgató elnökévé, mint egy negyven megjelenő gyógyszerész egyhangú lelkesedéssel *Hankovits* Ferenc helybeli gyógyszerészt választotta meg.

Alelnökök lettek: *Soltz* Gábor komádi- és *Bleyer* József nagyváradi, jegyzők: *Pohl* Jenő és dr. *Medvigy* Ferenc nagyváradi gyógyszerészek. A gyűlésen az országos gyógyszerész egyesület képviselőiben dr. *Rossberger* József titkár és dr. *Héderváry* Hugó voltak jelen.

Az így megalakított testület pontról-pontra tárgyalás alá vette az *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter által az országos gyógyszerész testülettel közölt gyógyszerészeti törvényjavaslat-tervezetet, melyet 3 és fél órai beható tárgyalás után a közérdeknek megfelelő módosító észrevételekkel terjeszt fel az országos gyógyszerész testülethez; *Hankovits* Ferencz elnöknek azon indítványával, hogy *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter figyelmét hívják fel arra, miszerint a közölt törvényjavaslat-tervezet közegészségügyi érdekét egyáltalán nem szolgál, ellenkezőleg ha a törvényjavaslat törvénynyé válnék, csak a gyógyszerészeket sujtaná indokolatlanul és pedig azt a

gyógyszerészi kart, amely Magyarországon a gyógyszerészeti intézményt a saját anyagi risikójával tartja fenn olyan módon, hogy az egész világon mindjárt Németország után a legfejlettebb.

Felhívta a gyűlésen jelenlevő gyógyszerészeket, hogy ügyük iránt igyekezzenek a közvéleményben szimpátiát kelteni s a napi sajtó rokonszenvét megnyerni. Ezáltal a belügyminiszter is belátja, hogy a gyógyszerészek az eddigi magas nivót a közegészségügy szolgálatára igyekeznek fenntartani. *Hankovits* Ferenc elnök indítványát a közgyűlés lelkes éljenzéssel magáévá tette s elfogadta. A gyűlés az elnök elítélésével ért véget. Délben a Pannóniában közös ebéd volt s ezután kirándultak a Püspök-fürdőbe.

REGÉNYCSARNOK.

Második kortes utam!

A »Tiszántul« számára írta: **Lukács Géza.**

I.

Használhatnám azt a szálló igét, hogy »ittunk, mint a kefekötők«. Vannak azonban némi ismeretségeim a kefekötők terén, melynek általam ismert tagjai mind remekül kötik a legujabbkor, ezen nélkülözhetetlen tisztító eszközét, de inni egyiket sem láttam. Halvány sejtelmem sincs tehát, miképpen isznak a kefekötők.

Nem akarok tehát hamis ígéretet szállítani, illetve szállatni, azért inkább azt mondom, hogy ittunk mint a Gődények. Gődényt ugyanis a Schönbrenni átalakításban láttam inni s mondhatom hatalmasakat nyelt. A különbség köztünk csak az, hogy ő vizet, mi pedig pezsgőt élveztünk.

Cselekedtük pedig ezt, kedves és közkedvelt *Tibor* barátunk tiszteletére és kontójára, ki is most bucsuzott a kapufélfától. A nagyreményű ifju ur papája ugyanis, mint ősemmelük, egy ember öltő óta képviselte a kerületet, struppirt mivolta okából azonban most ezen diszes hivatalt fiatalabb, vagyis fia vállára óhajtott áthárítani. *Tibor* barátunk tehát indult kortes utra a kerületbe.

A bucsuzkodás előre haladott stádiumából előre látható volt, hogy az máról, mélyen a holnapba fog átnyújtózkodni és bizony már erősen belegázoltunk volt a kalendárium következő napjába midőn a lengyel himnuszt, utána a magyart, végül a Kossuth-nótát hazattuk el, mely zeneszerzeményeket állva hallgattuk végig.

Ezt az állapotot azonban már egyesek nem viselhették el és ingadozó léptek kíséretében tünedeztek tova. Szóval a kákabélűek kidülön-géltek és a társaság száma nagyon megcsappant s annak is nagy része az asztal alatt horkolt.

Elhatároztuk tehát, hogy feloszlattuk a házat és bucsuzól azt muzsikáltuk, hogy mégis huncut a német, a nap maradandó emlékére ezután berugtuk a nagybögő oldalbordáit, falhoz teremtettük az utolsó pezsgős poharakat, végül azon kijelentéssel, hogy sose halunk meg, ott hagytuk mi is a csatateret.

Én amennyire a belém helyezett pezsgős batteriák engedték, *Tibor* barátom támolygó alakját támogattam hazafelé, miközben óriási varga betűk jelezték utirányunkat.

Eközben *Tibor* egészen elzékenykedve könyörgött, hogy nevonjam meg tőle hathatós támogatásomat kortes útja alatt sem és kísérjem a kerületbe. Neki ilyen támpontra feltétlen szüksége van, mert sok uri háznál fog megfordulni, hol a női nem mulatását és a cigány dirigálását jobb kezekre nem helyezhetné el, a program beszédek alatt pedig a sugói szerepet-juthatná nekem.

Nagyot dobbant a szívem örömmömben, de csakhamar el kellett ejtenem — nem ugyan a szívemet — hanem a tervet. Bárha lelki szemem előtt az uri kuriák s a benne sürgölődő szép asszonyok sokasága hivatatólag vonult is el, mégis azt feleltem kebel barátomnak, hogy süsd meg a tudományodat, mert mint jövődéli törvény faragónak tudnod kellene, hogy katonának nem szabad politikai keveredésekben részt venni.

Erre Ó, azon közvetítő és mentő ajánlattal állott elő, hogy felöltöztet civilbe s így paraszat gunyában, a harmadik megyében senki sem fogja bennem a katonát sejtteni.

Azzal váltunk el, hogy erre még alszunk egyet s meg voltam győződve a felől, hogy mire kialszszza a szesz befolyásait, megtegedezik a dolgról.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 23.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — —	— — —	10.38
Rozs okt. — — —	— — —	8.96
Zab májusra — — —	— — —	—
Zab okt. — — —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul.	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 23.

Ösztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámitoló bank	— —	743.75
Rimamurányi — — —	— —	561.50
Ösztrák-m. államvasuti részv.	— —	692.25
Közuti vasut — — —	— —	552.—
Városi villamos vasut — — —	— —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 23.

Magyar arany járadék 4 száz. — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	93.25
Magyar koronajáradék — — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	94.50
Magyar nyereség sorsjegy kölesön	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	145.—
Ösztrák járadék papirban — — —	97.25
Ösztrák járadék ezüstben — — —	99.—
Ösztrák járadék aranyban — — —	116.50
Ösztrák korona járadék — — —	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	150.25
Ösztrák magyar bankrészvény — — —	1730.—
Magyar hitelbank-részvény — — —	748.—
Ösztrák hitelbank-részvény — — —	631.50
Magyar hitelrészvény — — —	689.50

A kamara értesítése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 59651—VI—908 sz. leirata folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kisgazdák részére szükséges adómentes motorbenzin piaci- és mérsékelt eladási árának szabályozása tárgyában, az 1905. évi december hó 3-án ad. 67749. sz. a. kelt keresk. m. kir. miniszteri rendelet értelmében az adómentes motorbenzin mérsékelt ára a f. 1908. évi június hó 10-től 1908. évi október hónapig 16 (Tizenhat) koronában állapított meg. Nagyvárad, 1908. július 22. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huebner* Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök; dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

M. Nr. államvasutak B.-pest-jobbparti üzletvezetősége.

30231-1908. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Tüzegpólyva szállítása és a visszanyert tüzegpólyva eladása iránt.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1908., 1909., 1910. és 1911. években, évente szükséges 4500 q tüzegpólyva szállítására és tüzegpólyva eladására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége megismeréséhez és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségeinél megtekinthető ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg. a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános feltételek is, melyek a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszereshetők. Az általános feltételek ára 50 fillér darabonként melyhez a posta szállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ivenkint 1 koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatok és az ivenkint 30 filléres magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlati felhívások ezen külcimrel: »Ajánlat a 24262-1908. számú pályázati hirdetményben kürt anyagokra» 1908. évi augusztus hó 6. napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez (Budapest, VII. Kerepesi-ut 3 sz. I. em. 38. ajtó) benyújtan-dók, vagy postán beküldendők.

Fentírt napon déli 12 órakor a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősé-génél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908 évi augusztus hó 5. napjának déli 12 órájáig a budapest-jobbparti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál le-teendő, esetleg posta útján beküldendő.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque forgalmában bent vznak, a bánatpénzt a postataka-takarékpénztártár útján is letehetik. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlitendő az erről nyert letéti jegy nem csatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz feladását bizonyító pos-tai feladóvevény, vagy esetleg a letéti jegy másola-ta melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől oltérő, szabály-talanul kiállított, az ajánlattevő vagy meghatalma-zottja által alá nem irt, javított, vagy vukart szö-aegü pecséttel le nem zárt, sértett borítékba he-lyezett, a kitűzött határidő után érkezett a pótlólag vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek Budapest, 1908. július hó.

Az üzletvezetőség.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagy-szeben) ad félévi tőkét és kamatokat ma-gukban foglaló egyenlő részletekben tel-jesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2, 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: Breiten-stein Frigyes, Bethlen-utca 9., ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona, aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-mába vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMŰTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kiváló borai, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Természetes alkólikus

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és hughajtó gyógyhatásu. Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag tüdő, rekedtség, köhögés köszvény és bélbetegségeknel. Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. xx 307.1-50

Legjobbak a Moskovits czipők. Kossuth-utca 5.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

fehérenemű varrodát, himző és előnyomdát

melyben mindentéle fehéreneműt legjobb kivitelben és legutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelen-gyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a legujabb kész és kezdett kézi munkából. Szives pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leá-nyok felvétetnek

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedő NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosi-tásáról.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegé-szítése.

A szeszadóról, valamint a szesz-termeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

Az országos ügyvédi gyám- és nyug-dijintézetéről szóló törvénycikk.

ANNA-bál a Püspök-fürdőben.

Folyó hó 25-én, szombaton igen nagyszabású fényes

Anna-bált

rendezünk, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívjuk.

A Rendezőség.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város külső utaira szükséges az alábbi részletezéssel kimutatott 1244 kbm. rostált kavics szállításának vállalatba adása céljából f. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 10 órakor a város-ház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A szállítandó rostált kavics a következő mennyiségekben szállítandó ki: a Bihari hági utra 40 kbm. a vasuti fatelepi utra 24 kbm. az olasz temetőbe vivő utra 60 kbm. a száldobágyi utra 140 kbm. a kisjenői utra 40 kbm. a mélyároki utra 100 kbm. a vízműtelepi utra 140 kbm. a

nagykéri utra 80 kbm. a velencei pályaudvarhoz vivő utra 140 kbm. a szöllősi utra 60 kbm. az Oláhapáti utra 160 kbm. a belézesi utra 60 kbm. a bónaikúti utra 100 kbm.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezébe 1908. augusztus hó 6-ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 kor. bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított, pecséttel, lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy poáta útján beadott ajánlatok fognak tárgyatás alá vétetni.

Ajánlatot az összes szükségletre, vagy a részletezés szerinti mennyiségben hetenként lehet tenni. A borítékban megjelölendő, hogy az ajánlat, mely szállításokra vonatkozik.

A szállítási feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minpen ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt s az árlejtési feltételeket ösmeri, azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi míg az ajánlat felett végleges döntés történik. ellenben Nagyvárad városát, csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlat árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1908. július 17-én.

Komlóssy József,
árverési küldöttségi elnök.

Miután üzletünket végeladás útján kiárusítjuk s Nagyváradról elköltözünk, ez uton mondunk köszönetet minden tisztelt vevőinknek, kikkel a végeladás tartama alatt nem lesz szerencsénk találkozni s kérjük, miszerint jóindulatát részünkre továbbra is fentartani méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Kovács L. és Társa.

U. i.

A hatóságilag engedélyezett

végeladás

csak néhány hétig tart és a megmaradt
árak egy tömegben lesznek eladva.

Üzlethelyiség kiadó. — Berendezés eladó.

Kovács L. és Társa.